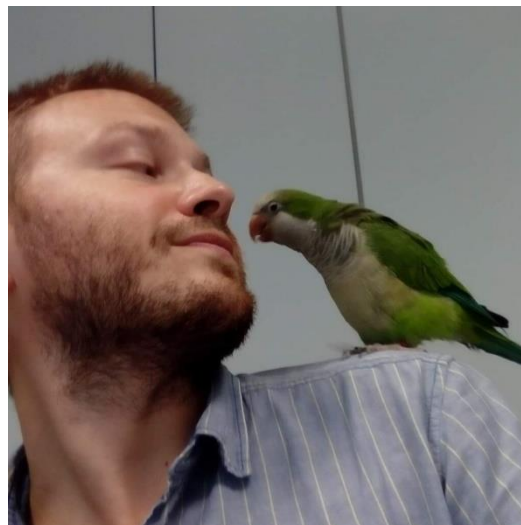

Predavanje: Kaj se lahko naučimo od živali, da postanemo boljši ljudje?

»Dejstvo je, da se vsaka stvar v življenju zgodi z namenom in ima smisel, ki ga moramo dojeti. Živali so mi ogromno dale, odčitale marsikatero lekcijo, in od njih se še danes učim. Vsak dan kaj novega. Trudim se vračati nazaj, včasih mi kaj tudi uspe. Včasih se žal ne izide vse, kot bi si želeli. So trenutki jeze, žalosti in nemoči, ki pa jih vedno tudi sledijo občutki smiselnosti, pozitivnosti, dobrote in hvaležnosti. V življenju se neprestano učimo. In tudi veterina je življenje. Iz vsakega dneva, iz vsake zgodbe, iz vsakega stika z lastnikom in živaljo se lahko naučimo kaj novega, če le želimo. Najlepše je, ko je to učenje vzajemno, sožitno, kar pa je možno le s sodelovanjem, zaupanjem in medsebojnim spoštovanjem. Znati moramo prisluhniti tako ljudem kot živalim. In se iz tega nekaj naučiti. Pridejo trenutki, ko se v življenju kar naenkrat vse sestavi, čeprav je še prejšnji dan izgledalo povsem porušeno...« (Martin Kovše, dr. vet.med.)

VIR: Martin Kovše, dr. vet. med

Dne, 15.03.2023, je v prostorih Prirodoslovnega društva potekalo predavanje gospoda Martina Kovšeta, dr. vet. med., z naslovom *Kaj se lahko naučimo od živali, da postanemo boljši ljudje?* Predavanje je potekalo v hibridni obliki, torej tako v živo kot tudi preko videokonferenčnega sistema Zoom.

Martin Kovše, dr. vet. med. je veterinar, ki prihaja iz Slovenj Gradca, kjer je že 13 let zaposlen na lokalni veterinarski postaji - Veterinarski postaji Slovenj Gradec. Po njegovem pričevanju ga je že od majhnih nog veselilo oz. zanimalo premnogo stvari, zato tudi do zadnjega trenutka ni vedel, v katere študijske vode bi se podal. Ker pa je vedno imel rad in občudoval živali, se je na koncu, tik pred zdajci odločil, da vpiše na Veterinarsko fakulteto Ljubljana, program Veterinarska medicina, kamor je bil tudi uspešno sprejet. Pravi, da je veterini našel idealno kombinacijo vsega, kar ga je zanimalo – naravoslovja in družboslovja, znanosti in umetnosti, medicine in improvizacije. Zanj je veterina sredstvo, preko katerega lahko pomaga sebi, družbi, v prvi vrsti pa seveda živalim, ki so človeku najboljše in najplemenitejše učiteljice življenja.

Po uspešno končanem študiju, se je zaposlil kor veterinar za male živali na Veterinarski postaji Slovenj Gradec. Čeprav je njegovo področje predvsem interna medicina psov in mačk, pa se med njegovimi pacienti neredko kdaj najdejo tudi bolj ekstravagantni in nevsakdanji ljubljenci, kot npr. papagaji, sove, golobi, dihurji, podlasice, deguji, gekoni,... Sam pravi, da v njem tli želja po tem, da bi svetu prispeval nekaj dobrega. Bodisi je to v obliki pomoči živali (in njenemu lastniku oz. drugemu sočloveku), bodisi v deljenju svojega znanja in uvidov. Tako je v času prvega vala epidemije, tudi pričel s podajanjem svojega znanja v obliki predavanj.

Namen dr. Kovšetovega predavanja je bil, da skozi svoje izkušnje pri delu veterinarja predstavi nekatere anomalije človeštva, s katerimi se pri svojem poklicu vsakodnevno srečuje, kot tudi, da deli nekaj praktičnih nasvetov, kako se teh anomalij – patologij, znebiti ali se jim vsaj izogniti. Želel je predstaviti, kaj vse se lahko tako veterinarji kot lastniki, in navsezadnje družba kot celota, naučimo od naših pacientov in ljubljencev – živali. Predvsem tistega, kar nam kot družbi najbolj manjka oz. vse bolj primanjkuje.

Vir: <https://www.istockphoto.com/photo/dog-at-the-veterinarian-qm1357774532-431591103>

Dr. Kovše je predavanje začel s tematiko o pomembnosti sodelovanja veterinarja, lastnikov in seveda živali oz. ljubljencev. Osnova vsakega obiska veterinarske ambulante je relacijski trikotnik med živaljo, lastnikom in veterinarjem. Vsaka vez v njem je izredno pomembna in vzajemna in temelji na iskrenosti, zaupanju in spoštovanju. Če na katerem koli nivoju ta vez ne funkcionira, trikotnik izgubi pomen in smisel, učinek, torej diagnoza in terapija, pa je zaradi tega lahko manj optimalen, v skrajnem primeru tudi usodna. Med lastnikom in veterinarjem se ob pregledu vzpostavi komunikacijska vez, imenovana anamneza, ki ima izjemen pomen za veterinarjevo diagnozo. Gre namreč za vse informacije o zdravstvenem stanju živali, ki jih lastnik posreduje veterinarju. Medtem, ko je v tem procesu podajanja anamneze dolžnost veterinarja, da lastniku postavlja relevantna vprašanja, pa je lastnikova dolžnost, da veterinarju posreduje relevantne informacije. Lastnik v tem primeru neposredno nadomešča neverbalno komunikacijo živali. Predavatelj je izpostavil še eno pomemben pojav, do katerega prihaja v veterinarskih ambulantah. Živali so sposobne prevzeti čustva svojega lastnika. Čutijo namreč njegovo jezo, strah, nemir... in temu primerno reagirajo – tako do veterinarja, kot tudi do samega lastnika. Gospod Kovše je zato poudaril, da ni nič neobičajnega, da so živali ob pregledu in diagnostičnih postopkih, odvzemu vzorcev, cepljenju, dajanju zdravil, ipd. precej bolj mirne in kooperativne, kadar lastnik ni prisoten in namesto tega čaka v čakalnici ambulante.

Kolikor je poklic veterinarja čudovit, je tudi težak in nemalokrat izjemno stresen. Za poklic so značilni nepredvidljivost, izjemna širina in obseg potrebnega znanja, raznolikost pacientov in neposreden stik z izjemno variabilnostjo človeškega. V poklicu se po njegovih besedah nemalokrat soočajo s pritiski narediti čim več, čim hitreje, ter v kolikor je to mogoče, tudi za čim manj denarja. Poleg naštetega, gre v poklicu veterinarja za neprestano nihanje med najrazličnejšimi ekstremi - življenje in smrt, bolezen in zdravje, sreča in žalost, realnost in

iluzija,... tesnoba, izgorelost in na žalost tudi kaj veliko hujšega, so v ekstremnem porastu tudi v veterinarskem poklicu. V tem smislu se ga zato postavlja v sam vrh med poklici.

Predavanje je nadaljeval s tematiko o človekovem sebičnem poseganju v naravo, katero spreminja in oblikuje po svojih idealih. Tukaj je v ospredje postavil dobro poznane brahicefalične oz. kratkogobčne pasme s topim gobcem, okroglo in veliko glavo, ter okroglimi široko razmaknjenimi očmi. Mednje npr. štejemo mopsa, francoskega in angleškega buldoga ter bostonskega. »Obrazi« teh pasem naj bi človeka spominjale na otroka, kar je ljudem nagonsko všeč – takšne živali se nam zdijo ljubke in prisrčne. Vendar se za tem »ljubkim« videzom skrivajo marsikateri zdravstveni težave, od katerih je najpogostejši t.i. brahicefalični sindrom, poleg njega pa se pojavljajo še razne kožne težave, alergije, težave s spanjem, smrčanjem, bruhanje in druge gastrointestinalne težave, težave z očmi, nevrološke in reprodukcijske težave... Te težave izvirajo že iz same vzreje, saj na prvo mesto nista postavljeni dobrobit živali in njihovo zdravstveno stanje, temveč je selektivno parjenje usmerjeno predvsem na videz živali.

*Fotografije brahiocefaličnih živali nad fotografijami »običajnih« živali, nakazujejo, kako zelo smo ljudje spremenili njihovo obrazno morfologijo
(vir: <https://vetsagainstbrachycephalism.com/>)*

Predavanje se je nadaljevalo s tematiko človeškega odnosa do živali. Po njegovem mnenju se odnos do živali kaže že z načinom, kako do živali pridemo. Pogosto si namreč za nakup psa ali mačke vzamemo manj časa kot za nakup kosa oblačil, prav tako pa se pred nakupom ne dovolj informiramo. Je to res vredno življenja nekoga, ki nas bo spremljal vsaj nadaljnjih 15 let? Tako je že prvi korak k odgovornemu lastništvu izrednega pomena, pri čemer tem pa je poudarjeno, da žival nikakor ni darilo.

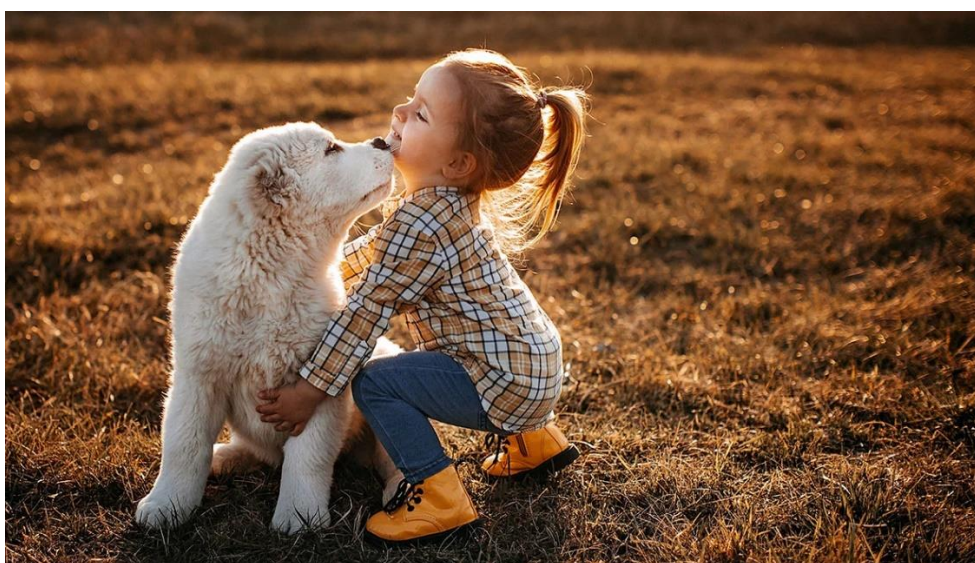
Tekom predavanja se je dotaknil tudi problematike čistokrvnih in rodovniških živali. Rodovnik je uradni dokument, ki ga izda določena organizacija (kinološka, felinološka) in dokazuje poreklo živali – se pravi, kdo so predniki psa ali mačke. Nadaljeval je, da je rodovnik tudi zagotovilo, da so starši izpolnili pogoje, ki jih določajo različni vzrejni pravilniki – torej, da so opravili vzrejni pregled in zdravstvene teste, ki so določeni za vsako posamezno vrsto in pasmo, zato so kot takšni primerni za nadaljnjo vzrejo. V Sloveniji imajo rodovniki še en dodaten pomen: v državni zakonodaji je namreč določeno, da se psico ali mačko lahko pari šele pri enem letu starosti in da mora med dvema kotitvama miniti vsaj 290 dni, kar morajo upoštevati vse organizacije vzrediteljev, ki rodovnike izdajajo. V tem kontekstu rodovnik torej zagotavlja, da vzreditelj svojih živali ne preobremenjuje in izkorišča s prepogostimi in prezgodnjimi legli.

Če povzamemo, je rodovnik dokazilo o poreklu živali in o tem, da njeni starši izpolnjujejo vzrejne pogoje. Z nakupom rodovniške živali si novi lastnik zagotovi, da bo zares dobil predstavnika pasme z za pasmo značilnimi lastnostmi. Čistokrven pes brez rodovnika torej ne more obstajati.

RODOVNIK • PEDIGREE		PSARNA	PSARNA	PSARNA
MALINOIS KRATKODLAKI BELGIJSKI OVČAR MALINOIS		PSARNA	PSARNA	PSARNA
NATI'S EMPOWER ANATI		PSARNA	PSARNA	PSARNA
KOLZIN BORN 3.12.2020		PSARNA	PSARNA	PSARNA
KINLOŠKA VEZASLOVENIJE		PSARNA	PSARNA	PSARNA
ZAVOD ZA REJSTROVANJE ŽIVALI NATI'S EMPOWER		PSARNA	PSARNA	PSARNA
RAMSACK VON ROKPINSCH, IKC Z179790		EDDEN, LOSH 0977756	XANADU, LOSH 0803240	BLAYKA, LOSH 0912962
KIMPEN VAN D'ACREN, LOSH 1097493		FILLOU, LOSH 0902254	DOVRE FJELD VASCO, LOSH 0816509	BETSY VAN T RANDGEVAL, LOSH 0921317
YUCCFARM ASHA, IKC Z62098		CARI O, KC AK0900820	ENYO FROM MIKE'S PLACE, N-BSB 2426337	CELINE DE LA MONTAGNE LINOLIE, N-HSR 256813
CARINA AJKA FORCE CANINA, SLRMN-006829		VONBRITANNIA VERSACE, KC AK63341701	DOC VOM ZEITZER LAND, KC AH962396	JORNA VONDER STEINTECHMUELE, KC AK0991352
AUZZY OSTRARYKA, CMKU/BOM-4852/10/12		DA EDER VON DER EPPENENSTADT, VDH/DMC 003375	KLEMM VOM ROTEN FALKEN, VDH/DMC 940263	LOLA VOM ROTEN FALKEN, VDH/DMC 950079
IPO 3, HD A/A, ED 0/0, DNA gpr		DAGGER DE ALPHAVILLE BOHEMIA, CMKU/BOM/2558/07/13	SWITT II DU CALVAIRE AUX ACACIAS, LOF 486337043	KRONE DE ALPHAVILLE BOHEMIA, CMKU/BOM/2573/04
CHIVAS VIS-MAJOR, SLRMN-000478		CASH VOM ADLERAUKE, VDH/DMC 05191	LUPANO'S DUKE, VDH/DMC 002242	AZRA VOM ADLERAUKE, VDH/DMC 027093
IPO 3, HD B/B		SPINA-CALCANEI SMREŠKA, SLRMN-000303	EARK V.D. ZARGE, VDH/DMC 000170	OSY VON DER WAULTZ, SLRMN-000385
KINLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE, ZAPOGE 30, SI-1217 VODICE 500640		BATUM DATE 1.3.2021	POTRUBSKOŠKINJA CONFIRMED BY	

Rodovnik Kinološke Zveze Slovenije (vir: <https://zoo-ajka.si/2022/01/27/kaj-je-rodovnik/>)

Predavanje je dr. Kovše zaključil z lažjo tematiko, in sicer z nasveti, ki nam jih skozi svoje vedenje vsakodnevno sporočajo naše prijateljice živali. Med njimi so npr.: *drznite si biti drugačni, izkoristite energijo sonca, zaupajte vase, najdite čas za igro in zabavo, bodite vztrajni, ne zanemarjajte družine, uživajte v drobnih stvareh...* Po njegovem mnenju gre za univerzalne vrednote, ki se za človeštvo na trenutke zdijo izgubljene ali vsaj pozabljene. Zato še dobro, da imamo živali, ki nas vsake toliko opomnijo, kaj je v življenju zares pomembno.

Vir: <https://www.merck.com/stories/humans-animals-and-the-environment-our-health-is-all-connected/>